

A feladatlap a szóbeli vizsgahelyzet kulturált „kivitelezését” segíti. Ezt az anyagrészt a magyar nyelv tantárgy tanítási menetébe illeszthetjük be, megfelelő helye lehet a retorika, illetve a tudományos stílus szóbeli műfajai tananyagban.

A témát 8. évfolyamtól ajánlom. Egyrészt a középiskolai szóbeli felvételik előtt alkalmas lehet a felkészülésre, másrészt az idősebb korosztálynál megjelenő nyelvvizsga kommunikációs helyzetére készíthet fel.

Az óra menetében megemlíthető:

- az általános kulturált viselkedés kérdése;**
- az ápoltság;**
- a kommunikáció nem nyelvi eszközei és azok hatása;**
- a kulturált nyelvi kommunikáció elvárásai.**

Szóbeli vizsgahelyzetben

Egy szóbeli vizsga nemcsak a tudásod számonkérése, hanem egyfajta megjelenési és viselkedési helyzet is. A vizsgáztatók számára fontos, milyen benyomást keltesz – ezért nemcsak a válaszaid számítanak, hanem az is, hogyan nézel ki és viselkedsz. Ezért néhány egyszerű szabályt érdemes betartani.

A megmérettetésre érdemes legalább 15–20 perccel korábban érkezni (számítani kell a közlekedési problémákra, az időjárásra is). Így van időd megnyugodni, előkészíteni a szükséges iratokat (személyi igazolvány, diákigazolvány, vizsgabehívó), és szükség esetén használni a mosdót. A késés illetlenség, és gyakran akár a vizsga lehetőségének elvesztéséhez is vezet.

A megjelenésed az alkalomhoz illő legyen. Az ápoltság, tiszta, rendezett külső tükrözi a vizsgáztatók és a vizsga iránti tiszteletet, tehát komoly, inkább „ünneplős” öltözet javasolt. Kerülni kell a sportos, túl laza, kihívó ruhadarabokat (lányoknál a túl rövid szoknyát vagy túl mély dekoltázst). A hajad legyen tiszta, rendezett, ne takarja el az arcodat. Tartózkodj a túl erős illatokról, sminktől vagy harsány ékszerektől, mert ezek elvonhatják a figyelmet a feleletedről.

Fontos, hogy udvarias és tisztelettudó légy. Ha kopogsz az ajtón, az határozott legyen, de ne dörömbölj. A terembe lépve jól hallhatóan, udvariasan köszönj, és amikor már becsuktad magad mögött az ajtót, akkor mutatkozz be jól érthetően, teljes névvel. Érthetően beszélj, ne motyogj, ne hadarj, és mindig nézz a kérdezőre! Mosolyogj, hiszen így látják rajtad, hogy bármennyire izgulsz, nyílt, nyitott a viselkedésed. Ezt sugallja az is, ha a vizsgáztató szemébe nézel. A testtartásod is „beszédes”, ülj egyenes háttal, ne dobogj az ujjaiddal, lábaddal, és ne billegj a széken. Ha lány vagy,

ülésnél zárd össze a térdedet, és dönts a lábadat kissé oldalra. Ilyen alkalmakkor ne viselj túl rövid szoknyát, mert abban sokkal nehezebb leülni, és a feszengés zavaró lehet. Ha fiú vagy, azt javaslom, lábaid kis, laza terpeszben legyenek.

Fontos, hogy figyelj, és természetesen, udvariasan beszélj. Ne ijedj meg, ha nem tudsz valamit, arra gondold, hogy a vizsgáztató remélhetőleg arra kíváncsi, amit tudsz. Feltételezd, hogy segítőkész. A válaszadások alatt kerülj a túlzott közvetlenséget, de legyél együttműködő, nyitott.

A vizsga végén köszönd meg a lehetőséget, és udvariasan köszönj el. Ügyelj arra, hogy az ajtót csendben csukd be magad mögött, a hangosan becsapott ajtó dühöt, elégedetlenséget üzen, udvariatlan.

(oktatási célra átalakított szöveg)

Olvasd el a szöveget, és oldd meg az alábbi feladatokat!

1. Húzd alá a helyes választ!

Mit fejez ki az, ha valaki rendezett, ápolts külsővel jelenik meg a vizsgán?

- a) divatérzéket
- b) magabiztosságot
- c) tiszteletet**
- d) félelmet

A szöveg szerint milyen ruhadarabokat célszerű elkerülni vizsgahelyzetben?

- a) egyszerű póló
- b) mélyen kivágott felső**
- c) ing vagy blúz
- d) szolid szoknya

A szöveg szerint hogyan érdemes viselkedni a vizsga alatt?

- a) Minél gyorsan mondjuk el mindazt, amit tudunk.
- b) Végig komolyan viselkedni, ne gondolják, hogy komolytalan vagy.
- c) Nem szabad a vizsgáztatóra nézni, mert attól ideges lesz.
- d) Mosolyogni, mutatva, hogy igyekszünk nyitottak lenni.**

Miért ajánlott korábban érkezni a vizsgára?

- a) Hogy előbb mehess haza.
- b) Hogy legyen idő nyugodtan felkészülni.**
- c) Mert a vizsgáztató előbb akar végezni.
- d) Hogy helyet foglalj az első sorban.

2. Írd a szöveg alapján a mondat mellé, hogy igaz (I) vagy hamis (H) az állítás!

A szöveg szerint mindenképp ünneplő ruhában kell vizsgázni. **H**

A vizsgahelyiségbe belépéskor illik köszönni. **I**

A vizsgáztatók nem veszik észre, ha valaki idegesen dobol az ujjával. **H**

A vizsgán nemcsak a tudás, hanem a viselkedés is számít. **I**

A belépéskor illeik megköszönni a vizsgalehetőséget. **H**

3. Keresd ki a szövegből a *vizsga* szó szinonimáit!

számonkérés, megmérettetés

4. Mit jelent a *testtartásod is „beszédes”* kifejezés?

Azt, hogy az is sokat elárul rólad, hogyan ülsz a széken, hogyan mozdulsz.

Mit javasol a szöveg ezzel kapcsolatban?

Ülj egyenesen; ne dobolj; ne billegj a széken; lábaid megfelelően helyezkedjenek el.

Forrás:

Gedényi Zsuzsanna: Zsuzsi néni illemlönyve, Tinta Könyvkiadó, Bp., 2003

Görög Ibolya: Mindennapi maceráink, Athenaeum Kiadó, Bp., 2000

Görög Ibolya: Protokoll az életem, Athenaeum Kiadótól, Bp., 2014

Hossó Nikoletta: Mindent az illemlről, (<https://stadiummagazin.hu/mindent-az-illemrol/>)

Kibédi Varga Katalin: A jómodor ajtókat nyit Etikett Iskola sorozat

Kibédi Varga Katalin: A jómodor nem ciki Etikett Iskola sorozat

Veszelszki Ágnes: Illemlkalauz, Libri Kiadó, Bp. 2021

<https://juratus.elte.hu/egyetemi-illemtan/> (megtekintés: 2025. június 22.)

<https://ofi.oh.gov.hu/kiss-judit-singer-peter-vizsgapraktikak> (megtekintés: 2025. június 22.)